

До того ж необхідність чіткого розмежування нарахованої амортизації власних необоротних активів від нарахованої амортизації необоротних активів, отриманих в оренду, викликана внесеними змінами до Податкового кодексу України, згідно з яким «вимоги пунктів 138.1-138.3 не застосовуються до операцій з активами з права користування за договорами оренди» [3], тобто за активами з права користування не нараховується податкова амортизація, та не коригується фінансовий результат до оподаткування на бухгалтерську амортизацію.

На наш погляд, використання в практичній діяльності бухгалтерів запропонованих нами удосконалень щодо деталізації субрахунків обліку активів з права користування та зносу необоротних активів буде сприяти підвищенню рівня прозорості та достовірності фінансової звітності, буде сприяти зменшенню трудомісткості складання фінансової звітності та приміток до них, а також декларації з податку на прибуток у частині визначення сум використовуваних для відображення коригування фінансового результату до оподаткування.

Список використаних джерел: 1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>. 2. МСФЗ 16 «Оренда». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16-ukr_AH-compressed-1.pdf. 3. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n10662>.

УДК 657:336

Т. В. Клименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

А. С. Золотарьова, здобувачка вищої освіти

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: грошові кошти, грошові потоки, управління, обліково-аналітичне забезпечення, інформаційне забезпечення.

В умовах повної самоокупності та самофінансування суб'єктів господарювання забезпечення ефективного використання грошових коштів є основою не тільки функціонування, але і його сталого розвитку. Саме реальна наявність грошових коштів дає можливість підприємству здійснювати закупівлю більш якісної сировини, матеріалів, високопродуктивного устаткування та передових технологій, залучати висококваліфікованих фахівців, розширювати виробництво тощо.

Отже, ефективне управління грошовими потоками має забезпечити підтримку належного обсягу оборотних активів, фінансування придбання необоротних активів підприємства, формування довгострокових фінансових інвестицій, збереження ліквідності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Зауважимо, що ефективне управління грошовими потоками, як і всіма активами підприємства, неможливе без створення налагодженої інформаційної системи, що включає в себе підсистеми бухгалтерського обліку та економічного аналізу.

У таблиці представлено тлумачення основних облікових категорій щодо теми дослідження, наведені в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» та в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», які є важливими при формуванні та функціонуванні обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками.

Управління грошовими потоками передусім передбачає створення якісної та ефективної системи обліку, контролю та аналізу руху грошових коштів, прогнозування їх обсягів та складання бюджетів. Відповідно до цього, метою управління грошовими потоками є дотримання грошової рівноваги в процесі функціонування підприємства за рахунок узгодження, збалансування обсягів надходження та витрачання грошових коштів, їх синхронізації у часі.

Порівняльна таблиця тлумачення понять «грошові кошти», «еквіваленти грошових коштів» та «грошові потоки» в МСБО 7 і НП(с)БО 1

Поняття	МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»	НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
Грошові кошти	складаються з готівки в касі та депозитів до запитання	готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання
Еквіваленти грошових коштів	короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості	короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості
Грошові потоки	надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів	Визначення відсутнє

Джерело: узагальнено авторами на основі [2, 3].

Погоджуємося з науковцями А. Касич та Р. Циган, які визначають обліково-аналітичне забезпечення управління грошовими потоками як «набір процесів щодо накопичення, акумулювання й використання грошових потоків, взаємопов'язаних метою представлення набору даних у придатній для потреб управління формі, сформованих на принципах ефективності, своєчасності та оптимальності» [1].

Також науковці виділяють три підсистеми обліково-аналітичного забезпечення:

1) *облікову*, яка включає: збір даних різних видів обліку, що ведеться на підприємстві; отримання інформації на базі поєднання фінансових та нефінансових показників у його звітності;

2) *аналітичну*, яка включає: аналітичне обґрунтування мети ефективного управління грошовими потоками підприємства; розробку індикаторів тактичного та стратегічного аналізу грошових потоків суб'єкта господарювання; використання запропонованого аналітичного інструментарію в діяльності підприємства;

3) *контролюючу*, яка передбачає: розробку набору показників-індикаторів, які дозволяють провести об'єктивну оцінку процесів формування та використання грошових потоків; розподіл повноважень між існуючими структурами для здійснення постійного моніторингу за грошовими потоками; ідентифікацію ризиків та забезпечення їх врахування; контроль доцільності, обґрунтованості та цільового використання грошових потоків [1].

Треба зазначити, що важливим елементом системи обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками, який потребує окремого виділення, є підсистема інформаційного забезпечення – збір, обробка та передача планової, облікової, прогнозованої та іншої інформації про грошові потоки підприємства за певний проміжок часу, яка використовується для цілей стратегічного, тактичного та операційного управління. Така інформація має відповідати певним вимогам, зокрема: забезпечувати уніфікацію та формалізацію звітності щодо грошових потоків; використовувати широкий набір аналітичного інструментарію; забезпечувати контроль за грошовими потоками та ін.

Вважаємо, що покращення обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками має реалізуватися на основі таких заходів: підвищення оперативності системи інформаційного забезпечення процесу управління; впровадження обліку руху грошових потоків за центрами фінансової відповідальності; формування внутрішньої інформації в межах управлінського обліку в розрізі структурних підрозділів, а також окремих напрямів витрачання грошових коштів; формування системи аналітичних показників, які відображають обсяг чистого грошового потоку підприємства та його складових.

Список використаних джерел: 1. Касич А. О., Циган Р. М. Концепція обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками. *Облік і фінанси*. 2017. № 3. С. 28-37. 2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів: затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01 січня 2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019#Text. 3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.